

Сліпенюк Тетяна Михайлівна

студентка 2-го курсу магістратури факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)

Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ В КОНТЕКСТІ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

Всю історію людської цивілізації поруч з людиною були тварини, разом з тим, морально-етичне ставлення до останніх залежно від соціально-економічних формацій і науково-технічного прогресу постійно змінювалось: від розуміння тварин як майна до розуміння тварин як живих істот, що мають право на життя. Саме тому, у світі все більшої підтримки отримує твердження, про те, що одним із знакових показників цивілізованості держави є гуманне поводження з тваринами.

Як вказується в Європейській конвенції про захист домашніх тварин від 13.11.1987 року, у людини існує моральний обов'язок перед тваринами. Крім того, в даному міжнародному нормативно-правовому акті акцентується увага на цінність домашніх тварин для суспільства, а також на особливо тісні зв'язки людини і цих тварин [1].

Разом з тим, в Україні щорічно фіксується зростання кількості випадків жорстокого поводження з тваринами, що негативним чином впливає не лише на життєдіяльність тварин, та екосистем в цілому, а й на подальшу поведінку людей. Як вірно відзначає, В.В. Александренко, «суспільна небезпека цього злочину полягає в тому, що жорстокість щодо тварин сприяє формуванню у громадян, особливо неповнолітніх, почуття байдужості до страждань живих істот, іноді закріплює у поведінці суб'єкта низькі прагнення (тягу), що породжує агресивність і насилля щодо оточуючих, глум над людьми» [4, с. 124].

Підтвердженням вказаної думки є слідча і судова практика, за результатом аналізу якої, можна прийти до висновку, що багато з тих осіб, які вчинили тяжкі злочини проти людини, свій «злочинний шлях» починали зі знущання над тваринами.

Варто зазначити, що в українському законодавстві, зокрема в Кримінальному кодексі, до 1960 року не існувало норми, яка б передбачала відповідальність за жорстоке поводження з тваринами. До зазначеного часу тварини в законах визначалися лише як об'єкт власності, тому кримінальна відповідальність наступала лише якщо вони пошкоджувалися або знищувалися як майно.

По мірі розвитку Української держави та суспільства, поступово почала закріплюватись відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, зокрема в нормах Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження», ст. 299 КК України та ст. 89 Кодексу України про адміністративні правопорушення [5, с. 54].

Однак, вищезазначені норми, що передбачають відповідальність за жорстоке поводження з тваринами носили суцього декларативний характер та не відповідали сучасній дійсності. Крім того, низький рівень правосвідомості, падіння моральних засад суспільства та байдужість правоохоронних органів призвели до надмірного знущання з тварин, що не одноразово ставали надбання громадськості.

З огляду на це 22 червня 2017 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження гуманного ставлення до тварин» № 2120-VIII, який набрав законної сили 4 серпня 2017 року [3].

Таким чином, було здійснено вагомий крок для підвищення відповідальності за жорстоке поводження з тваринами та впровадження гуманного ставлення до тварин.

Зокрема, було значним чином розширено об'єктивну сторону даного злочину з простого знущання над тваринами, під яким розумілось завдання тварині болю, позбавлення їжі або води, впливу термічних факторів, хімічних речовин тощо, до жорстокого поводження, що включає в себе не лише знущання над тваринами, а й завдання побоїв або вчинення інших насильницьких дій, що завдали тварині фізичного болю, страждань.

Крім того, кримінально-караними стали публічні заклики до вчинення діянь, які мають ознаки жорстокого поводження з тваринами, а також поширення матеріалів із закликами до вчинення таких дій.

За вчинення вищезазначених діянь нині передбачено арешт на строк до шести місяців або обмеження волі на строк до трьох років

замість штрафу до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арешту на строк до шести місяців.

Окрім цього, законодавець, розуміючи всю складність та хиткість дитячої психіки, поруч з малолітніми, поставив під кримінальну охорону і неповнолітніх осіб, посиливши кримінальну відповідальність за жорстоке поводження з тваринами у їхній присутності з штрафу до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеження волі на строк до двох років до обмеження волі на строк від трьох до п'яти років або позбавлення волі на той самий строк [2].

Також, варто відзначити, що ст. 299 КК України було доповнено частиною третьою, в якій вищезазначені дії щодо жорстокого поводження з тваринами, що вчиняються з особливою жорстокістю або у присутності малолітнього чи неповнолітнього, або щодо двох і більше тварин, або повторно, або групою осіб, або вчиняються активним способом стали підставою кримінальної відповідальності та передбачають, на мою думку, справедливе покарання у вигляді позбавлення волі на строк від п'яти до восьми років.

Слід зазначити, що лише за рік дії вищевказаних нововведень було зареєстровано 175 випадків жорстокого поводження з тваринами порівняно з 105 випадками минуло річ, щодо 39 осіб було направлено обвинувальний акт до суду, порівняно з 24 особами в 2017 році. Тому, як видно статистика притягнення до кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами збільшилась на 60 %, що, на мою думку, свідчить про ефективність законодавчих нововведень [6].

Таким чином, підсумовуючи всі вищезазначені положення, на мою думку, можна зробити висновок, що законодавчі зміни щодо кримінальної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами вже проявили свою ефективність, що в подальшому, на мою думку, змінить ставлення українського суспільства до поводження з тваринами та як наслідок покращить статус України серед світового співтовариства.

Список використаних джерел

1. Європейська конвенція про захист домашніх тварин від 13.11.1987 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a15

2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року № 2341-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження гуманного ставлення до тварин: Закон України від 22.06.2017 року № 2120-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 34. – Ст. 371.
4. Александренко В.В. Кримінально-правові та криміналістичні аспекти жорстокого поводження з тваринами / В.В. Александренко // Юридична наука. – 2015. – № 4. – С. 123-129.
5. Вереша Р.В. Кримінальна відповідальність за жорстоке поводження з тваринами (порівняльно-правовий аспект) / Р.В. Вереша // Вісник Академії адвокатури України. – 2014. – Т. 11, № 1. – С. 53-61.
6. Статистична інформація про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування за 2017-2018 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Абакіна-Пілявська Л. М.

Слухай Лілія Юрївна, Чиж Людмила Андріївна
студентки 1-го курсу магістратури факультету прокуратури
та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПЕРСПЕКТИВИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Вперше на законодавчому рівні поняття гральний бізнес було визначено у 2009 році в Законі України «Про заборону грального бізнесу в Україні» як діяльність, пов'язана з організацією, проведенням та наданням можливості доступу до азартних ігор у казино, на гральних автоматах, комп'ютерних симуляторах, у букмекерських конторах, в інтерактивних закладах, в електронному (віртуальному) казино незалежно від місця розташування сервера [1]. Цим законом було заборонено ведення грального бізнесу. У зв'язку з цим спостерігалася тенденція переорієнтації капіталу більшості